

K problematice posuzování splnění předpokladů předepsaného vzdělání pro zápis do seznamu koncipientů ČAK

Za posledních několik měsíců došla na Českou advokátní komoru (ČAK) řada žádostí absolventů zahraničních vysokých škol (majících sídlo v zemích Evropské unie, ale i v jiných zemích) o zápis do seznamu advokátů. Některé tyto žádosti byly doloženy osvědčením o uznání tohoto vzdělání v České republice (vydaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR nebo některou tuzemskou vysokou školou), některé nikoli.

Protože v tomto směru se situace stávala složitou a méně přehlednou, kdy např. tuzemská vysoká škola neuznala vzdělání jako rovnocenné a příslušné ministerstvo naopak, kdy ve vztahu ke Slovenské republice byly odvolávky na mezinárodní smlouvu a kdy docházelo i k odvolávce na judikaturu Evropského soudního dvora jako součást práva Evropských zemí, byly tyto žádosti předloženy k posouzení na zříjovou schůzi představenstva ČAK jako nejvyššího exekutivního orgánu této samosprávné stavovské organizace všech advokátů.

V mezidobí, ke dni 1. 9. 2009, nabyla účinnosti významná novela zákona o advokacii, provedená zákonem č. 219/2009 Sb. Tato novela mimo jiné významné změny týkající se právní úpravy poskytování právních služeb a organizace advokacie, přinesla i změnu do formulace předpokladu pro zápis uchazečů do seznamu advokátů a do seznamu advokátních koncipientů v oblasti vzdělání. Zatímco podle původní právní úpravy bylo možné doložit splnění uvedeného předpokladu dokladem o ukončení vysokoškolského vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti práva na tuzemské vysoké škole, nebo dokladem o absolvování takového studia na vysoké škole v zahraničí, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, anebo je toto vzdělání uznáno podle zvláštních právních předpisů. Nyní byla právní úprava týkající se vzdělání získaného na zahraničních vysokých školách doplněna tak, že takové vzdělání musí odpovídat obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat studiem v magisterském studijním programu na vysokých školách v České republice.

Smyslem této úpravy je především zajištění ochrany práv klientů. Samostatně vykonávat advokacie může pouze ten, kdo vedle dalších zákonem předepsaných předpokladů splňuje i předpoklad vykonání tříleté právní praxe koncipienta u advokáta nebo společnosti advokátů. Během této praxe může být koncipient advokátem pověřován jednotlivými úkony právních služeb včetně zastupování (obhajoby) u soudu. To samozřejmě předpokládá důkladnou znalost českého práva (a ne jen toho, ale např. i evropského práva apod.). Na rozdíl od praxe již zákon o advokacii žádné další vzdělávání v českém právu pro absolventy jiných než tuzemských vysokých škol nepředepisuje.

Uvedená právní úprava předpokládá posouzení, zda zahraniční studium je srovnatelné se studiem na tuzemských školách. Toto posouzení, není-li předepsáno jinak, provádí orgán veřejné správy, do jehož působnosti náleží daná oblast úpravy. Takovým orgánem je podle § 40 odst. 3 zákona o advokacii Česká advokátní komora.

Protože činění záznamů v seznamu advokátů a seznamu advokátních koncipientů spadají podle zákona do kompetence předsedy ČAK a proto, aby nedocházelo k subjektivnímu

posuzování splnění předpokladu předepsaného vzdělání u absolventů zahraničních vysokých škol, zřídilo představenstvo ČAK na své schůzi konané ve dnech 14. a 15. září 2009 Komisi srovnávacího posuzování. Jejimi členy mohou být pouze profesori a docenti tuzemských vysokých škol a jejím úkolem je posoudit, zda vzdělání uchazeče o zápis do seznamu advokátů nebo advokátních koncipientů svým obsahem a rozsahem odpovídá vzdělání, které je možné získat v tuzemsku. Po tomto posouzení vypracuje komise příslušné doporučení pro vyřízení žádosti o zápis.

Tímto postupem zároveň představenstvo ČAK reagovalo na judikaturu Evropského soudního dvora (případ „Christine Morgenbesser“, z roku 2003), ze které mimo jiné vyplývá, že ESD a tím i evropské právo pro absolventy škol se sídlem v zemích EU rozšiřuje právo mobility na praktikanty, přitom však na druhé straně umožňuje, aby v případě zákonného zmocnění prováděly Komory členských států EU srovnávací posuzování ve smyslu zjištění naplnění kvalifikačních předpokladů pro výkon koncipientské praxe v tom kterém státě.

Na základě výše uvedeného bude ČAK při vyřizování žádostí uchazečů o zápis do seznamu advokátů (mimo zápisů zahraničních advokátů a zápisů do seznamu evropských advokátů, kde existuje samostatná úprava) a zápisů do seznamu advokátních koncipientů postupovat tak, že u uchazečů, absolventů zahraničních škol z území Evropské unie, provede komise ČAK posouzení, zda vzdělání získané v zahraničí odpovídá vzdělání tuzemskému a na základě jejího doporučení bude či nebude proveden zápis. U uchazečů, absolventů zahraničních vysokých škol mimo Evropskou unii, bude nadále nejprve vyžadováno uznání vzdělání podle zvláštních předpisů (nostrifikace) a dále bude následovat posouzení komisí ČAK. I když mezi Českou republikou a Slovenskou republikou existuje mezinárodní smlouva – Dohoda o vzájemném uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání vydávaných v ČR a v SR z roku 2001, bude k uchazečům, kteří získali vzdělání na vysoké škole se sídlem ve Slovenské republice přístupováno stejně, jako k uchazečům z ostatních zemí Evropské unie, neboť to umožňuje článek 15 uvedené dohody. Nicméně lze předpokládat, že pro absolventy slovenských vysokých škol nebude problém prokázat, že jejich vzdělání odpovídá svým obsahem a rozsahem vzdělání tuzemskému.

JUDr. Ladislav Krym, tajemník České advokátní komory